

# rapoportata

inforegio

30

ЛЯТО 2009



## Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море —

към устойчиво бъдеще и просперитет

## УВОДНА СТАТИЯ

Dirk Ahner

3

## ОБЩ ПРЕГЛЕД

Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море — много държави, един регион

4–7

## ИНТЕРВЮТА

Кристофър Бийзли — Г-н Ян Козловски — Д-р Сесилия Малстриъм — Д-р Андреас Рьопке

8–11

## С НАСОЧЕНОСТ КЪМ ВСИЧКИ

Проектът JOSEFIN — подкрепата за МСП осигурява нови ползи за региона на Балтийско море

12–13

## ОТ МЯСТОТО НА СЪБИТИЕТО

SONIBA — съвместна работа за откриване и контрол на изливането на опасни вещества в Балтийско море

14–16

## СПОДЕЛЕТЕ: ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ

17

## ОБЩА БАЗА

Съвместни действия за региона на Балтийско море

18–19

## НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

20

## РОЛЯТА НА REGIO

Териториалното сближаване — откъде произлиза концепцията

21

## НАШИТЕ ПРОЕКТИ – ПОГЛЕД ОТВЪТРЕ

Musikpark (Парк на музиката), Манхайм — Центърът за нано-здраве

22–23

## РАБОТА В МРЕЖИ

Заглавие за Висби и сътрудничеството на подрегионално равнище на балтийските държави

24–25

26

## ПРЕДИШЕН БРОЙ, СЛЕДВАЩ БРОЙ

27

28

## КАЛЕНДАР НА СЪБИТИЯТА

## ИЗКАЖЕТЕ МНЕНИЕТО СИ

Снимки (страници):

Корица: Istockphoto

страници 5, 10, 16, 21, 24, 25: © CE

страници 5, 14, 15, 26: © Jaakko Mannio

страници 6, 7, 12–13: © Istockphoto

страница 8: © Baltic Sea Convention - Jenny Björkqvist

страница 9: © Hans Doverholm, Metsahallitus

страница 10: © Office of the Marshal of the Pomorskie Voivodeship

страница 11: © Lisa Katharina Röpke

страници 18, 19: © Vomare Project

страница 22: © Musikpark Mannheim GmbH

страница 23: © Swansea University

Редактор: Рафаел Гуле, Европейска комисия, ГД „Регионална политика“

Това списание се печата на английски, френски и немски език на рециклирана хартия.

Налично е в интернет на 21 езика на адрес: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docgener/panora\\_bg.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_bg.htm)

Изразените в тази публикация мнения са на авторите и не отразяват задължително възгледите на Европейската комисия.



## Стратегия на Европейския съюз за региона на Балтийско море: от думи към дела

Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море е нов начин на съвместна работа в Съюза. Районите в осемте държави-членки, в които живеят близо 100 милиони души, ще могат да планират, да поставят приоритети и да осъществяват дейности, уверени, че техните колеги и съседи работят в същия дух за постигане на една и съща цел. Това ще позволи на региона на Балтийско море да се радва на устойчива околна среда и оптимално икономическо и социално развитие.

### Включване на всички

Стратегията беше изготвена по искане на Европейския съвет след работа от страна на Европейския парламент. Както ще прочетете в това издание на Панорама, стратегията се радва на изключителна степен на ангажираност от страна на партньорите и заинтересованите лица на всички нива. Съвместната работа ще ни даде възможност за по-добро използване на наличните парични средства и други ресурси, за да постигнем по-добро бъдеще за региона. Експертният опит и енергията могат да бъдат използвани по-ефективно, а предимствата от законодателството на ЕС — да се предоставят на всички, които живеят в този регион.

### Първи стъпки

План за действие, подготвен от Комисията, предлага 80 проекта, които ще създадат необходимите предпоставки за изпълнение на 15 взаимосвързани приоритета. Проектите включват мерки за подобряване на околната среда (например намаляване на нивата на нитратите и фосфатите в Балтийско море), действия за увеличаване на просперитета (например насърчаване на предприемачеството), по-добър достъп (подобряване на транспортните връзки) и насърчаване на безопасността и сигурността (например по-добра реакция при аварии). В момента текат реални подобрения и техният успех, който е успех за стратегията като цяло, зависи от многобройните партньори в региона и от подкрепата на най-високо политическо равнище във всички държави. Стратегията задава рамка, която да се следва, давайки на хората увереност, че те ще изградят по-добър регион на Балтийско море. Това издание на Панорама показва как стратегията предлага да се използват силните страни на региона.

Комисията, Европейският парламент, държавите-членки и всички заинтересовани страни в региона проучват нов начин на съвместна работа. Начин, в основата на който не са парични средства, специални закони или дори нови институции, а желанието на хората да си сътрудничат при решаване на проблемите на региона. Тази така наречена макрорегионална стратегия не е ограничена от национални или регионални граници или от определени области на политиката. Има нужда от положителна промяна, чиято степен би могла да бъде ограничена единствено от готовността за действие на партньорите.

### Dirk Ahner

Генерален директор, Европейска комисия  
Генерална дирекция „Регионална политика“

« Стратегията  
предлага да се следва рамка, която  
да дава на хората увереност, че те  
ще изградят по-добър регион на  
Балтийско море. »

# СТРАТЕГИЯТА НА ЕС ЗА РЕГИОНА НА БАЛТИЙСКО МОРЕ —

## ДЕВЕТ ДЪРЖАВИ, ЕДИН РЕГИОН

**Голяма част от крайбрежната ивица на Балтийско море с дължина 8000 км се разделя между осем държави-членки на ЕС — всяка със своите собствени приоритети и грижи, икономически приоритети и политически проблеми. Около Балтийско море живеят почти сто милиона души — корабна магистрала, която твърде често става сметище.**

Въпреки годините на съвместни действия за подобряване на състоянието на морето, то продължава да се влошава, поради което Европейският съюз поиска от Комисията да разработи нова стратегия, с която да гарантира по-светло бъдеще за региона.

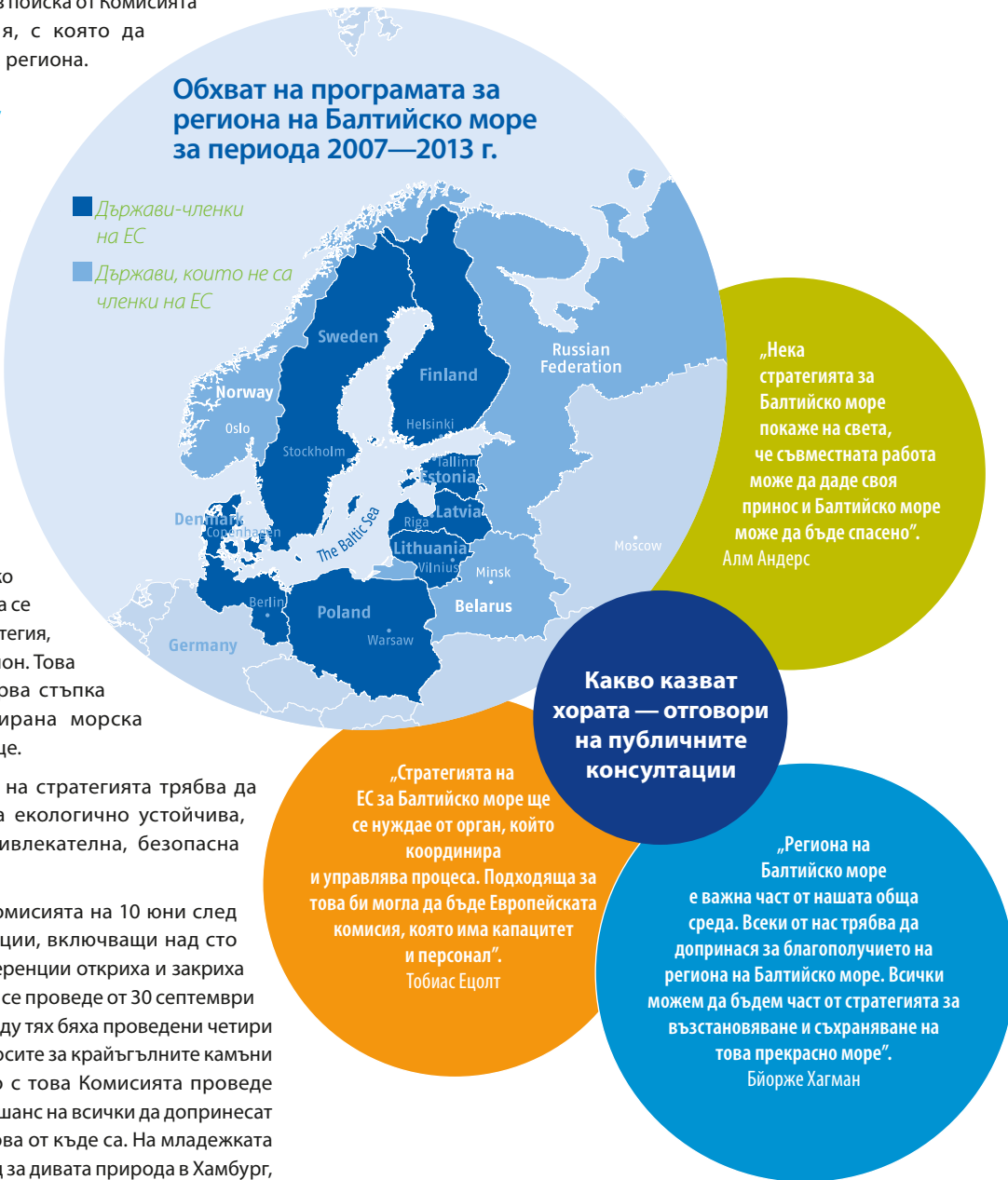
### „Първа по рода си“ стратегия

Полша, Естония, Латвия и Литва се присъединиха към Съюза през м. май преди пет години. Присъединяването им означава, че осем от деветте Балтийски страни се възползват от свободното движение на стоки и услуги, споделят общо законодателство за качеството на водите, и в допълнение имат до голяма степен общо наследство. Тази физическа и културна близост прави Балтийско море идеалното място, в което да се създаде „първата по рода си“ стратегия, която обхваща целия макрорегион. Това също представлява важна първа стъпка към прилагането на интегрирана морска политика на регионално равнище.

Четирите крайъгълни камъни на стратегията трябва да направят тази част на Европа екологично устойчива, просперираща, достъпна, привлекателна, безопасна и сигурна.

Стратегията беше приета от Комисията на 10 юни след интензивни дебати и консултации, включващи над сто предложения. Две големи конференции откриха и закриха консултацияния период, който се проведе от 30 септември 2008 г. до 6 февруари 2009 г. Между тях бяха проведени четири открити работни срещи по въпросите за крайъгълните камъни на стратегията. Едновременно с това Комисията проведе открита консултация, за да даде шанс на всички да допринесат с мнението си, независимо от това от къде са. На младежката конференция на Световния фонд за дивата природа в Хамбург, всеки от младежите беше поканен да се изкаже.

Резултатът? Стана ясно, че всички които участват вярват, че съществува спешна нужда от стратегия в региона и проблемите са твърде очевидни, за да се пренебрегват. Инициативите и политиките, които вече работят в различни области в различните страни, са добри, но не са последователни, и така не са толкова ефикасни, колкото трябва да бъдат. Друго много ясно послание е, че стратегията трябва да има практическо приложение, а не да бъде теоретична — времето за приказки е вече минало и региона на Балтийско море трябва да види действие. Това беше ехото в списъка с неща, които хората не искат да виждат, празни декларации без възложени действия и определени срокове.



### Стартиране и провеждане на стратегията

През декември 2007 г., държавите-членки поискаха от Комисията и Генералната дирекция „Регионална политика“, управляваща процеса, да подготвят стратегия за региона на Балтийско море. Това, наред с други неща, би помогнало да се адресират неотложните екологични предизвикателства, свързани с Балтийско море. Комисията прие на 10 юни стратегия, както и план за действие и комуникация.

Той ще бъде понастоящем прехвърлен към Парламента и Съвета за обсъждане и договаряне.

## По нещо за всеки

Четирите крайъгълни камъни на стратегията са положени по такъв начин, че почти нищо не е пропуснато. Комисията, след като реши да има по-скоро структуриран, а не селективен подход, създаде рамка, която се състои от: приоритети, действия, които са постоянни и проекти, които имат краен срок за тяхното приключване. По този начин тя създаде методика, която може да издържи, докато индивидуалните цели, както и средствата за постигането им се променят в съответствие с развитието на региона, правейки го приспособим.

Това не само означава стратегията да може да бъде използвана за структуриране на подход към региона за години напред, но също така дава възможност на всеки участник — Швеция, Финландия, Естония, Латвия, Литва, Полша, Германия и Дания — да има своите приоритети, признати в рамките на стратегията. Не всички приоритети са подкрепяни от всеки играч, но всеки играч е с приоритет, който е адресиран.

Стратегията предлага да се използва предимно общата рамка на Северното измерение, а общата политика на ЕС, Русия, Норвегия и Исландия за външните аспекти на сътрудничество, но с възможност за използване на алтернативни канали (такива като Съвета на държавите на Балтийско море), когато те са полезни. Русия и другите съседни страни са посочили, че те възприемат положително усилията на ЕС да ги информира и ЕС очаква да си сътрудничат по въпроси от общ интерес.

Тази стратегия не включва допълнително финансиране на този етап - тя е по-скоро въпрос на координация на голям брой хора и организации, участващи в целия район и извличане на максимални ползи, произтичащи от съществуващите начини на действие на националните и европейските политики. По-скоро практически отколкото идеалистично, то засяга много аспекти от ежедневието живот в региона. Новите проекти, например, ще допринесат за намаляване на високите нива на замърсяване в морето, подобряване на транспортните системи и енергийни мрежи, и засилване на защитата от големи аварии в морето и на сушата.

## Лесно е да се каже, но откъде да започнем?

Стратегията имаше много предложения за изграждане на мерки, които са вече налице, и беше разпокъсана за справяне с основните предизвикателства и за възползване от основните възможности.

Ето някои идеи:

### УСТОЙЧИВА ОКОЛНА СРЕДА

*Балтийско море — със средна дълбочина само 58 метра — губи своето количествено и качествено биоразнообразие, поради прекомерното изхвърляне на нитрати и фосфати от селското стопанство, индустрията и вътрешни източници. Те се изливат в морето, причинявайки повишена еутрофикация. Този цъфтеж на водорасли превръща големи морски площи в смрадлива зелена тиня, която унищожава кислорода във водата и убива много от видовете, живеещи в засегнатата зона. Повече от 30 години са необходими за водите, за да се пречистят изцяло, така че замърсяването е специфичен проблем.*

Някои идеи в стратегията включват надграждане над вече предприетите действия в региона, за премахване на фосфатите от почистващите препарати.

С премахването им от всички почистващи препарати, количеството фосфати, постъпващи в Балтийско море, може да се ограничи с една четвърт, намалявайки цъфтежа на водораслите.

Официална мрежа от специалисти-консултанти по въпросите на околната среда, тъй като те са свързани със селското стопанство, съветват всички страни около Балтийско море да насърчават най-добрите практики, при които се намалява оттока на тор, като се запази и дори подобри производителността.





Въпреки, че стратегията няма собствено финансиране, между 2007 — 2013 г., Балтийско море ще се подпомогне от Регионалната политика и други средства на ЕС:

- **Създаване на екологично устойчиво Балтийско море**  
Заделени са общо 9,8 млрд. евро, включвайки 3,1 млрд. евро за обработка на отпадъчните води
- **Създаване на конкурентноспособно Балтийско море**  
Заделени са общо 6,7 млрд. евро, включвайки 2,4 млрд. евро за иновации в малките и средни предприятия
- **Създаване на достъпно Балтийско море**  
Заделени са общо 27,1 млрд. евро: Информационно общество — 1,4 млрд. евро; транспорт — 23,1 млрд. евро; енергетика — 2,6 млрд. евро
- **Създаване на безопасно и сигурно Балтийско море чрез превенция на риска**  
Заделени са общо 697 млрд. евро

## ПОВИШАВАНЕ НА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО

Основната слабост на региона е ниското ниво на вътрешноконкурентен натиск. Някои страни в региона не разполагат с достатъчно голям пазар за насърчаване на необходимата конкуренция. Единственото решение е региона да се интегрира по-близо. През 2005 г. беше изчислено, че типична международна търговска сделка ще включва около 30 участници, 40 оригинални документа и 360 копия.

Директивата за услугите определя постигането на истински единен пазар за услуги в рамките на ЕС чрез намаляване на бюрокрацията и подпомагане на хората да създадат собствен бизнес или да се преместят в друга страна. В Балтийския регион използването му е недоизпипано и несвързано. Стратегията включва действия за по-ефективното използване на директивата, стимулиране на търговията и разкриване на повече възможности пред малките и средните предприятия.

Трябва да бъдат подобрени образователните услуги, така че се предлага да се създаде „Висок стандарт“ на колежи и университети, за да се помогне на бъдещите предприемачи. Това ще гарантира качеството и ще обедини департаментите в същата област в различните центрове за обучение. Акцентът е поставен и върху насърчаване на свободното движение на територията на региона в търсене на знания или обучение.

## СЪЗДАВАНЕ НА ДОСТЪПЕН И ПРИВЛЕКАТЕЛЕН РЕГИОН

Итока и севера остават твърде изолирани от останалата част на ЕС, ставайки все повече врата към Азия. Северна Финландия, Швеция и Балтийските държави имат най-малка достъпност от цяла Европа. Енергийните доставки и сигурност са също от особена важност, в региона има малко местни източници, така че се разчита на внос, но той е с недостатъчни взаимовръзки за да се гарантира сигурността.

Ако възнамерявате да пътувате от Варшава до Талин, най-вероятно ще предпочетете да летите. 36-часовото пътуване с влак със сигурност е една непривлекателна перспектива за тези, които нямат много време за губене. Поради необходимостта от екологосъобразни начини за пътуване, влаковете трябва да се превърнат в осъществима алтернатива, така че стратегията предлага постигането на целта чрез железопътната линия Балтика за връзка от Варшава до Талин със 120 км/час до 2013 г.

Енергията е ключов въпрос за региона и е от решаващо значение за него е да се превърне в по-привлекателно място

за живеене. Отново в стратегията за насърчаване на съществуващите мерки се прилага практически и директен начин. Определя се начина, по който да се завършат енергийните взаимовръзки между Балтийските страни и по-широкия регион чрез подкрепа на Балтийския план за електропроводи и високоволтовата линия Швеция-Литва. Подкрепата не е само реторична — ЕС ще инвестира 500 млн. евро в електрическата и газова инфраструктура на региона.

## БЕЗОПАСНОСТ И СИГУРНОСТ, ПЪРВОСТЕПЕННИ ВЪПРОСИ

Морският трафик се увеличава, а заради огромните петролни танкери, използващи морето като магистрала, заплахата от инциденти е напълно реална. Между 2000 г. и 2007 г., петролните доставки в Балтийския регион се увеличиха над два пъти и достигнаха 171 млн. тона. Поради тежките зимни условия рискът е повишен, а корабите често не са адекватно подсилени за плаване в лед. Организираната престъпност също прави региона по-несигурен. Разположението на Балтийско море изостря моделите на престъпност поради различията в икономическите и социални условия.

Заради дългите външни граници, регионът има нужда от съгласувани, трансгранични мерки за ликвидиране на трафика на хора, наркотици и оръжие. Системите за обмен на данни на граничната охрана ще бъдат полезни, както и морското сътрудничество в областта на правоприлагането. Стратегията на план за действие предлага начини за съвместно координиране на борбата срещу престъпността чрез интегриране на съществуващите организации, за да им помогне да бъдат по-отзивчиви. Тя предлага да се обединят усилията: правоприлагащи служби, охранителни патрули, екипи за разследване, разузнавателни екипи, споделяне на оборудване между органите и повече сътрудничество за развитие, закупуване, внедряване и използване на технологиите.

За да се справят с морския риск, планът за действие поставя на преден план, сред други идеи създаването на интегрирана мрежа от системи за наблюдение и отчетност за всички морски дейности, като, например, за морска безопасност, защита на морската среда, контрол на риболова, митници, граничен контрол и правоприлагане.



## Какво прави Балтийско море толкова специално?

Морската екосистема е уникална — в северните части, които са повече от половината година под лед, водата е почти сладка. Там където се срещат Северно и Балтийско море, при датския бряг, водата е солена. Този силен контраст създава уникална екосистема, в която видовете се приспособяват към строго определени степени на соленост и само специфично приспособените могат да оцелеят. Такъв деликатен баланс прави екосистемата особено уязвима към промени, независимо дали са в нейния физически или химически състав или в структурата на хранителната верига.

Басейнът около Балтийско море, който се влива в морето, е приблизително четири пъти по-голям по площ от самото море. Около 20% от него се използват за земеделие и пасища, други са гъсто населени райони, така отточните и канализационните води са ключовите фактори, които допринасят за образуването на цъфтежа на водораслите.

Страните, граничещи с морето, винаги са били търговски партньори. Викингите построили своята търговска империя в района през ранното средновековие, намирайки богатства от кожи, кехлибар, дървен материал и дървесна смола. Между 13 и 17 в. Лигата на Ханзата прави Балтийско море нейна собственост и става най-силната икономическа сила в Северна Европа с помощта на морето, с което установява маршрути.

Това общо наследство, което се простира в продължение на хилядолетие, осигурява база, върху която да се изгради стратегия, която ще осигури на Балтийско море да се превърне в Европейска история на успеха, с проспериращо и динамично бъдеще, каквото е било и миналото му.



## КРИСТОФЪР БИЙЗЛИ

Бивш член на Европейския парламент



**Кристофър Бийзли е един от основателите на Интергрупата на балтийските държави (Baltic States Inter Group) и активно участва в разработването на Стратегията за региона на Балтийско море.**

*Стратегията е повратна точка за региона на Балтийско море. Какво смятате, че ще се промени в най-голяма степен след 10 години?*

- Че разликата в икономическите показатели и перспективи на осемте крайбрежни държави, която наблюдаваме днес, ще бъде заменена от ефективен единен пазар на ЕС.
- Че екологичното благосъстояние на Балтийско море ще бъде възстановено.
- Че естествената хармония — икономическа, екологична, социална, политическа и културна, — която е съществувала векове преди Пакта Хитлер/Сталин, Молотов/Рибентроп ще бъде възстановена.

*Въпросите, свързани с региона и, в частност, Балтийско море, са сложни за решаване. Кои са проблемите, които очаквате, че ще представляват най-голямо предизвикателство?*

- Задоволително превъзможване и компенсирание на периода от половин век дислокация на региона на Балтийско море, вследствие на Студената война и разделянето на Европа.

• Гарантиране, че стратегията е правилно приложена като такава, а не просто като серия от несвързани помежду си проекти. Дадена стратегия набира скорост, когато едно действие води до друго и обществото, останалата част на Европа и тези извън ЕС разбират важноста на процеса.

• Приемане на необходимите мерки, за да може „управлението“ на стратегията да се радва на политическа подкрепа от страна на държавните ръководители на осемте крайбрежни държави. Това, че Съветът, Комисията, парламентът и регионалните и местни власти, които имат пряко участие, си сътрудничат ефективно и гарантират прозрачност и обществено участие.

*Кои според Вас са най-големите пречки пред успешното прилагане на стратегията?*

Въпреки че стратегията трябва да се разглежда като цяло — където всеки елемент взаимодейства с останалите — културата и образованието са може би най-трудните области. Стратегията на ЕС за Балтийско море посочва редица специфични области за действие: програмите за обмен на студенти/учители — разбиране на общото наследство между ЕС и региона на Балтийско море, съвместни научноизследователски програми между университетите и промишлеността и туристически потенциал.

Най-амбициозното предложение е създаването на световен балтийски университет „Ivy League“, който да се конкурира на равни начала с най-добрите университети от САЩ и ЕС.

От гледна точка на културата важноста на песните, музиката, историята, литературата, легендите и изкуствата като цяло не може да бъде подценявана и трябва да се популяризира в световен мащаб.

Въпреки че стратегията трябва да се разглежда като едно цяло — всеки елемент е взаимосвързан с останалите — културата и образованието са вероятно най-трудните области.



# Д-Р СЕСИЛИЯ МАЛМСТРЬОМ

Министър по европейските въпроси на Швеция



*Стратегията е повратна точка за региона на Балтийско море. Какво смятате, че ще се промени в най-голяма степен след 10 години?*

Днес осем от държавите от региона на Балтийско море са членки на Европейския съюз и са интегрирани във вътрешния пазар на Съюза. Това е допринесло за положителното развитие на региона от началото на 90-те години на XX век. Но все пак съществуват значителни предизвикателства, които трябва да посрещнем заедно и проблеми, които трябва да решим в тясно сътрудничество.

Надявам се, че след 10 години стратегията ще е допринесла за задълбочаване на интеграцията и конкурентоспособността на региона на Балтийско море, както и че Балтийско море ще бъде много по-чисто отколкото е днес.

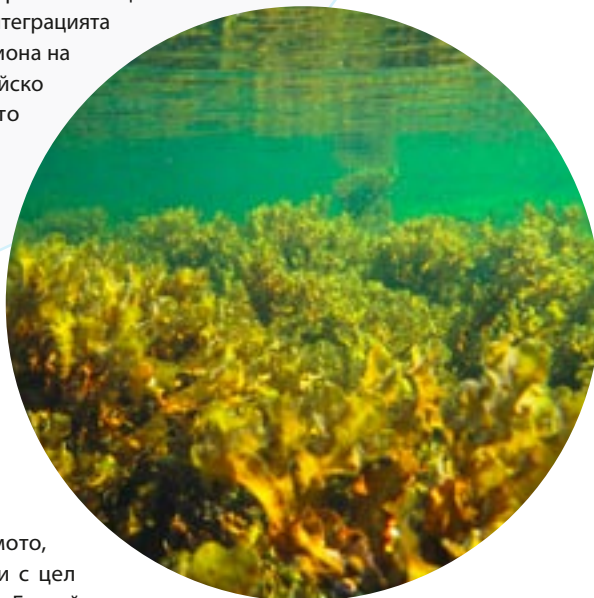
*Въпросите, свързани с региона и, в частност, Балтийско море, са сложни за решаване. Кои са проблемите, които очаквате, че ще представляват най-голямо предизвикателство?*

Важно е да направим необходимото, за да може мерките, предприети с цел увеличаване на растежа в региона на Балтийско море, да не са в разрез с действията, предприети за подобряване на състоянието на Балтийско море. Икономическата криза не трябва да се разглежда като заплаха за състоянието на Балтийско море, а като възможност регионът да постигне устойчивост и екологична ефективност.

Важно е също така балтийските държави да поемат своята отговорност, когато настъпи моментът да се прилагат конкретни мерки. Освен това стратегията не трябва да замества или копира, а по-скоро да допълва съществуващото сътрудничество. Друго предизвикателство е прилагането на стратегията на местно и регионално равнище.

*Как ще се развива Стратегията за Балтийско море по време на шведското председателство на ЕС?*

Стратегията за Балтийско море ще бъде представена на заседанието на Съвета по общи въпроси и външни отношения през м. юли и Европейският съвет ще я приеме по време на срещата на върха през м. октомври, така че тя ще бъде готова за прилагане веднага щом е възможно след това. За два дни, на 17 и 18 септември, шведското председателство ще бъде домакин на министерска конференция в Стокхолм по темата за макрорегионалното сътрудничество.



« Едно от най-големите предизвикателства ще бъде да се елиминират съществуващите разлики в развитието на отделните области в рамките на региона на Балтийско море. »

## ЯН КОЗЛОВСКИ

Маршал на Поморското войводство — Полша



*Стратегията е повратна точка за региона на Балтийско море. Какво смятате, че ще се промени в най-голяма степен след 10 години?*

Разработването на ефективна стратегия за региона на Балтийско море е доста амбициозна цел, но за да успеем, ние трябва да се стремим към звездите. Това, което бихме желали да постигнем като резултат след 10 години, е наличието на напълно интегрирана стратегия за този макро регион. Стратегия, която, освен всичко друго, насърчава транспортните връзки между областите в региона, а също и извън него — с Южна Европа и Азия. За да постигнем това, ние не трябва да се концентрираме само върху отделни части от региона.

Друга важна цел е постигането на енергийна сигурност, което означава многообразието на доставките и разпространението. Ние също така имаме нужда от един конкурентоспособен и иновативен регион — и това също изисква разглеждането му като цяло. Нуждаем се от добре балансирани решения, които обхващат целия регион, а не само от прилагане на частични иновации тук и там.

И накрая, в резултат на нашата работа по прилагането на плана за действие в рамките на стратегията, регионът на Балтийско море трябва да се превърне в по-атрактивно място за живот, обучение и инвестиции.

*Въпросите, свързани с региона и, в частност, Балтийско море, са сложни за решаване. Кои са проблемите, които очаквате, че ще представляват най-голямо предизвикателство?*

Имайки предвид ситуацията в момента, едно от най-големите предизвикателства ще бъде да се елиминират съществуващите разлики в развитието на отделните области в рамките на региона на Балтийско море. За да постигнем това, ние трябва да направим дългосрочни инвестиции там, където има недостиг в по-слабо развитите райони, основно в инфраструктурата, като същевременно трябва да работим по амбициозните цели, свързани с превръщането на целия регион в иновативен и важен център за наука и образование.

Друг голям проблем, който очаквам да срещнем, е участието на Русия в достатъчна степен. Без нейното участие много трудно ще постигнем добра база за партньорство и добросъседство. Вярвам също така, че за да постигнем успех в региона на Балтийско море, ние се нуждаем от по-силно чувство на регионална идентичност, и трябва да си сътрудничим във всички аспекти в рамките на региона. Разбира се, това не означава, че трябва да се изолираме от другите части на света.

*Според Вас Стратегията за Балтийско море и нейният план за действие отговарят ли на очакванията Ви? Може ли тя да гарантира постигането на целта регионът да стане проспериращ, атрактивен, достъпен, екологично чист и безопасен?*

Преди всичко това е първи опит за всички нас и въпросът е много сложен. Също така е много трудно да се постигне баланс между амбициите на отделните държави или райони и общите цели на Балтийския регион като цяло.

Когато разглеждаме документа — имам предвид работната версия, която е налична към момента — може да останем разочаровани от факта, че все още не разполагаме с добре обоснована и широкообхватна стратегия за целия регион на Балтийско море. Вместо това, ние разполагаме с набор от водещи проекти без ясни критерии за подбор или очевидна роля.

Изненадващо е също така, че в стратегията за морския регион въобще не е засегната темата за морската икономика — изключвайки всички пристанища и корабостроителници. Може да останем изненадани и от факта, че въпреки че документът споменава туризма, в него изцяло липсват дълбоки културни аспекти — културата, това са нашите корени, и тя е важен елемент от доброто развитие и добрите условия на живот.

И накрая, трудно е да си представим успешно прилагане на каквато и да било стратегия, без да е осигурено адекватно финансиране. Но разбираме, че това е само началото на един дълъг процес и че все още имаме време да надграждаме върху добре свършената до момента работа. Разбира се, принципите на субсидиарността и прозрачността също трябва винаги да бъдат поставяни на преден план.



« Икономическата криза не трябва да се разглежда като заплаха за състоянието на Балтийско море. »»

# Д-Р АНДРЕАС РЪОПКЕ

Началник отдел „Морска защита“ към Министерството на земеделието, околната среда и защитата на потребителите, провинция Мекленбург-Форпомерн, Германия



**Стратегията е повратна точка за региона на Балтийско море. Какво смятате, че ще се промени в най-голяма степен след 10 години?**

Наистина се надявам, че след 10 години решенията, които трябва да се вземат и действията, които трябва да се предприемат в различните сектори като земеделие, управление на водите, транспорт или рибарство, ще се базират на интегрирано планиране и административни процедури. Те трябва да работят за постигане на общата цел за превръщане на региона на Балтийско море в модел за устойчиво управлявано и екологично чисто място в ЕС и в света като цяло.

Стратегията наистина би могла да бъде повратна точка за този регион. Вече бе предприета първата стъпка за интегриран и многосекторен подход при изготвяне на политиките. Надявам се това да спомогне за преодоляването на старото мислене и действия в секторен и национален мащаб, което е в основата на много от проблемите, с които се сблъскваме днес. Екологичните поражения за Балтийско море могат да се разглеждат като резултат от едно късогледо и некомпетентно управление на нашето общо природно наследство. Прекалено много политики, всички които засягат един и същи регион, в различен национален и международен мащаб, са прилагани независимо една от друга. Очевидно е, че това е довело до установяването на система, която не е в състояние да управлява ресурсите по оптимален начин и която не е пригодена за специалните нужди на хората и околната среда в региона на Балтийско море.

Екологичните проблеми в рамките на Балтийско море, като еутрофикацията и свръхулова, както и замърсяването и разрушаването на хабитатите, може би могат да се решат единствено чрез общо устойчиво развитие на базата на екосистемен подход, както е посочено в Плана за действие за Балтийско море на Хелзинкската комисия (HELCOM).

Това ще изиграе съществена роля при прилагане на стратегията.

**Въпросите, свързани с региона, и в частност Балтийско море, са сложни за решаване. Кои са проблемите, които очаквате, че ще представяват най-голямо предизвикателство?**

Смятам, че еутрофикацията на Балтийско море, с всички свои негативни ефекти на цъфтеж на водорасли и цианобактерии, кислородно изчерпване и мъртви зони, са най-големите проблеми, които трябва да се решат в близките десетилетия. Еутрофикацията е резултат от натрупването на растителни нутриенти най-вече от наземни източници. Балтийско море е изключително уязвимо по отношение на еутрофикацията, тъй като има сравнително ниска степен на водообмен. В резултат на това, което и да било вещество би започнало да се натрупва, ако степента на навлизане е по-висока от степента на изхвърляне. Фосфатите и нитратите са най-важните нутриенти в този контекст. Изхвърлянето на нитрати е трудно да бъде намалено, тъй като те идват основно от различни земеделски източници в дренажния басейн. Прилагането на по-високи стандарти по отношение на качеството на водата, произтичащи от Рамковата директива за водите на ЕС, в земеделската практика и в Общата селскостопанска политика на ЕС ще бъде голямо предизвикателство. Мениджърите от областта на водите и селското стопанство, както и фермерите трябва да разговарят помежду си, за да открият решения в практиката. Стратегията дава платформа за този тип многосекторен подход.

« Всеки отделен проект трябва да води до ситуация, при която печелят както всички хора от региона, така и околната среда на Балтийско море. »

**Кои според Вас са най-големите пречки пред успешното прилагане на стратегията?**

За разлика от директивите на ЕС, характерът на стратегията не е правнообвързващ. Някои хора може би ще се опитат да използват стратегията и плана за действие като вид източник за трансфер на средства в региона, с цел финансиране на различни бизнес проекти. Според мен това не би било в духа на стратегията. Нуждаем се от силно административно участие от страна на Комисията, която трябва да наблюдава секторната интеграция и кръстосаното съответствие. Всеки отделен проект трябва да води до ситуация, при която печелят както всички хора от региона, така и околната среда на Балтийско море.



# ПРОЕКТЪТ JOSEFINE — ПОДКРЕПАТА ЗА МСП ОСИГУРЯВА НОВИ ПРЕДИМСТВА ЗА РЕГИОНА НА БАЛТИЙСКО МОРЕ

## Въведение

Много различни държави работят съвместно с лицата, отговорни за определянето на регионалните политики в Комисията, за да направят региона на Балтийско море по-добро място за живот и работа. Осем от тях са държави-членки на ЕС, които имат възможност да използват финансирането за регионално развитие, за да осигурят бърз начален тласък на новостартиращите фирми и научни проекти, които се простират извън националните граници. Всички проекти имат обща цел — да обединят балтийските страни и да направят региона атрактивно място за инвестиции, работа и живот.

От м. януари 2009 г., до м. април 2012 г. по проекта JOSEFIN ще бъдат получени:

- над 3,5 млн. евро безвъзмездна помощ по линия на ЕФРР от програмата за сътрудничество за региона на Балтийско море;
- близо 0,6 млн. евро от участващите държави;

**Общо:** над 4 млн. евро

## Популяризиране на общите ресурси

Балтийският регион е богат на природни ресурси, които са от основно значение за бъдещото развитие. Както морските, така и земните ресурси представляват важни икономически предимства и чрез внимателно управление те могат да осигурят изключително атрактивна среда за местните жители и посетителите. Редица бизнес и научни проекти са насочени към опазване и подобряване на околната среда.



### Отлични перспективи за градовете и регионите

Много от проектите, които получават финансиране, ще подобрят градското планиране и ще гарантират, че новото благоустройство ще отговори на нуждите на хората и ще подобри качеството на живот на онези, които живеят и работят в застроени райони.

### Насърчаване на иновациите

Компаниите, които вече са доказали като иновативни, могат да разширят своите бизнес перспективи чрез инициативи като JOSEFIN, които ги превръщат в по-големи и по-надеждни работодатели, издържали изпитанията на времето.

## Нови начини за постигане на трайни ползи

### Инициативата JOSEFIN — помощ за малките фирми да стъпят на краката си

JOSEFIN използва иновативни методи за оценка на риска в полза както на инвеститорите, така и на МСП. Заедно с разработването на техники за оценка на риска, новият транснационален фонд предоставя на инвеститорите гаранциите, от които те се нуждаят, за да насърчи тяхната подкрепа и да помогне бизнесът в региона да се интернационализира в по-голяма степен. Партньорството JOSEFIN очаква да получи заявления за участие от МСП, за да им помогне при разработването на иновативни проекти и развиването на нов бизнес в чужбина.

„Една компания за ИТ от Берлин, Condat AG, ни показва колко полезна може да бъде инициативата JOSEFIN“, обяснява Торстен Мелхорн, ръководител проекти от Investitionsbank — Берлин. „Работихме с тази компания, за да осигурим подходящо финансиране и техническа подкрепа, което отвори пазарите на Китай за техните ИТ системи. В процеса на работа ние открихме различни видове практическа бизнес подкрепа, която впоследствие внедрихме в JOSEFIN“.

### Услуга според индивидуалните нужди на фирмите

JOSEFIN предоставя специфично обучение за МСП при планирането на техните международни инициативи и при кандидатстване за финансиране. След като се постигне това, JOSEFIN осигурява бърз достъп до финансиране чрез своя транснационален гаранционен фонд, подкрепен от европейски механизъм за краткосрочно кредитиране. Рисковете за компаниите и банките са значително намалени благодарение на този стабилен модел за споделяне на риска. При всяка стъпка са налични експертни знания относно това как компаниите могат да проспират в този уникален регион и как могат да постигнат по-нататъшни успехи чрез международните проекти.

### Финансова сила за МСП

JOSEFIN осигурява подкрепа за МСП, защото те са гъвкави и иновативни по отношение на използването на бизнес възможности. Ако им бъде осигурена допълнителна подкрепа, те могат да надскочат местния пазар и да внедрят своите идеи в международни партньорства с бизнес успехи, които са от полза за по-големия регион.

### Превръщане на региона в по-достъпен

Някои инициативи се фокусират върху начините за превръщане на региона в по-достъпен за предприемачите извън Балтийския регион и върху това как те могат да бъдат насърчавани да пътуват и осъществяват търговия в по-широки граници. Отварянето на региона по този начин носи директни ползи за бизнеса, а също така и трайни ползи чрез социална интеграция.

# СОНІВА — СЪВМЕСТНА РАБОТА ЗА ОТКРИВАНЕ И КОНТРОЛ НА ИЗЛИВАНЕТО НА ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА В БАЛТИЙСКО МОРЕ

**В лабораторията люминесцентните бактерии бързо избледняват. Те представляват естествени фотометри и измерват високото ниво на токсичност във водата, която ги заобикаля. От изключителна важност за благосъстоянието на Балтийско море, видовете, които го населяват и хората, които го използват, е наличието на лесна и ясна индикация за изхвърлянето на химически вещества, къде и в каква степен.**

**СОНІВА планира да направи точно това. „Панорама“ пътува до Хелзинки и разговаря със създателите на проекта, учени и ръководители, за да открие какви действия предприема СОНІВА, за да контролира опасните вещества в региона на Балтийско море.**

**От м. януари 2009 г. до м. януари 2021 г. СОНІВА – проект за контрол на опасните вещества в региона на Балтийско море — ще получи:**

- 3,8 млн. евро от средствата по програмата за региона на Балтийско море;
  - 1,1 млн. евро от участващите държави;
- Общо: 4,9 млн. евро**

Имате ли дъждобран? Сигурно имате огнеупорни мебели. От просто удобни за ползване до животоспасяващи — химическите вещества играят важна роля в нашия живот. Огледайте се в дома си и ще забележите полирани покрития, препарати за миене, лекарства — приложения от дезодоранти до торове, които осигуряват храната на масата ви днес — всички те изискват сложни комплекси от химични вещества. Много от тях отиват в отпадните води. Някои биват преработвани, но много от тях не.

СОНІВА следи внимателно 11 вещества, които са определени за топ приоритет при извършването на мониторинг на Балтийско море. Количествата, отделяни от пречиствателните станции за отпадни води и процеждането на течности от сметищата се измерват и се провеждат експерименти, за да се установи влиянието, което те оказват върху крехката екосистема на Балтийско море. Веществата варират от някои от най-скоро въведените

до онези, които ръководителите по проекта иронично наричат „стари приятели“ — живак и кадмий. Финансирането на ЕС по програмите за регионално развитие прави възможно извършването на това жизненоважно наблюдение.

## СОНІВА — знанието е силата, на която се основава промяната

Наблюдението няма за цел единствено да даде обща представа за текущата ситуация, а може също така да послужи като основа за разработване на нови политики в държавите, граничещи с морето. Очаква се събраните данни да послужат за основа на реформите за употребата на химични вещества в промишлеността, пречистването на отпадните води и промените в селскостопанските практики. Информацията ще бъде използвана за разработване на национални програми и регистри, които ще предоставят актуална информация на заинтересованите лица относно влиянието върху околната среда и какви стъпки трябва да се предприемат, за да се намали това влияние.

„Нито властите, нито обществеността има достатъчно информация за контрола на химичните вещества — ние трябва да разпространяваме информацията“, казва Кай Форсиус, който отговаря за разработването на проекта.

Съществуват някои установени начини за изтичане на нутриенти, но има остра нужда от много повече информация за опасните вещества. „Ние трябва да научим повече за това какво и откъде идва и какво влияние оказва“, обяснява Форсиус.

Като част от плана за действие за Балтийско море на HELCOM, имащ за цел драстично намаляване на замърсяването и възстановяване на добрия екологичен статус на морето до 2021 г., СОНІВА планира да определи колко голям е проблема и да разработи разходоэффективни решения.





## Опасни вещества — откъде идват? Къде отиват? Какво влияние оказват?

В проекта участват около 200 души, някои от които са учени, отговорни за тестването и анализа на 240 проби, събирани всяка година за изследване в лабораториите на СОНИВА в региона.

### СОНИВА — част от едно цяло

Проектът СОНИВА, който стартира в началото на 2009 г., е само една от мерките, които ще помогнат за подобряване на ситуацията в Балтийско море и региона около него.

Интегрираната морска политика на ЕС с акцент върху политиките, които вземат под внимание цялостната картина, а не се фокусират върху отделните сектори, се появи през 2008 г.

Тя ще бъде допълнена от Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море от 2009 г., ръководена от Генерална дирекция „Регионална политика“ на Европейската комисия, която ясно посочва колко взаимосвързани са приоритетните области.

И накрая, регламентът REACH, съдържащ изискванията на Европейската комисия за регистрацията на химични вещества, влезе в сила през 2007 г. Той също играе ключова роля за намаляването на количествата опасни химични вещества, попадащи в околната среда.

Даден химик анализира едно вещество или група от вещества във всички проби. Логистиката е сложна, а времето за изпълнение е кратко. Пробите трябва да престоят в лабораторията в рамките на 24 часа след като са били взети, за да бъдат стабилизирани. Ако те не бъдат обработени бързо, съединенията ще започнат да се разпадат.

Още един проблем стои на дневен ред — къде да се извършва тестването? Проектът тества вода от основните пречиствателни станции, посочени от участващата държава. Но не е лесно да се разбере дали това е правилният източник за проверка на дадено съединение. Твърде вероятно е определеното за приоритетно химично вещество да се използва на друго място или да се преработва в друга пречиствателна станция. По думите на биолога Таря Накари: „Биотестовите са жизненоважни. Дадено химично вещество може да съществува в околната среда и в същото време да не се показва в химичния анализ на водните проби. По същия начин то може да се покаже във водните проби, а да не присъства в околната среда. Така че биотестовите представляват кръстосани препратки“.

Биолозите от СОНИВА следят редица индикатори: токсичността в черния дроб на рибите, реакциите на люминесцентните бактерии и нивата на плодовитост на различни видове — ендокринните разрушители, които могат да включват химични вещества, които засягат плодовитостта, като например диоксините, с нива на балтийската херинга над допустимите норми за безопасност на ЕС. Не липсват вещества, които да бъдат анализирани.

Общата цел е да се възпроизведе възможно най-цялостна картина за източниците и постъпващите опасни вещества, свързани с влиянието върху околната среда на Балтийско море. Това ще включва:

- извършване на оценка на моделите на освобождаване/изпускане и пътищата към морската среда на Балтийско море;
- определяне на най-важните източници чрез извършване на оценка на наличната информация за методите на използване и изпускане;
- проучване на връзката между изпускането и влиянието върху морската среда.

## Замърсяването не признава граници

Много държави трябва да обединят усилията си, за да направят проекта СОНИВА успешен, тъй като замърсяването на Балтийско море не е проблем, с който могат да се справят отделните държави. Но на лице ли е политическата воля за реализация на неотложното? Форсиус смята, че волята е на лице, но има недостиг на ресурси: „Прекалено скъпо е да се внедряват различни системи, като например регистри. В региона на Балтийско море някои държави имат малки администрации и недостатъчни ресурси — те срещат затруднения“. Други държави в региона се справят по-добре с извършването на оценка на източниците и употребата на опасни вещества, както и с контрола върху използването им.

Тъй като Форсиус се среща с национални експерти и изнася презентации по време на конференции, той е стигнал до извода, че по-малките балтийски държави изразяват силна готовност да помогнат. Но, както обяснява той, те са обременени с много задачи, а финансовата ситуация в момента също поглъща и без това оскъдните ресурси. „Те имат все по-малко и по-малко средства. А в същото време от тях се изисква да подобрят показателите си“, споделя той.

И дори ако всички балтийски страни направят максималното и намалят нивата на емисиите си, все пак трябва да се предприемат допълнителни действия върху по-голям географски район. „Дори балтийските страни перфектно да изпълнят изискванията, все пак ще има нужда те да се съблюдават и извън морската зона“. 40 % от някои преносими по въздуха замърсители, които замърсяват морето, идват от държави, които са доста далеч от балтийския регион, като например Обединеното кралство.



### HELCOM — Конвенцията за защита на морската среда на района на Балтийско море

През 1974 г. няколко държави, граничещи с региона на Балтийско море, подписаха Хелзинкската конвенция, актуализирана през 1992 г., когато бе подписана нова Конвенция в отговор на променящите се екологични принципи и развития в геополитическата среда.

Организацията координира регионалния мониторинг и изготвя научни оценки относно статуса на различните елементи, оказващи влияние върху благосъстоянието на морето по решение на всички участващи държави. Като организация, отговорна за изготвянето на политиките за околната среда, HELCOM разработва общи цели и действия.

В състава на управителният орган на конвенцията, Хелзинкската комисия (HELCOM), са включени Дания, Естония, Европейската общност, Финландия, Германия, Латвия, Литва, Полша, Русия и Швеция.

#### Какво е постигнато до момента?

В рамките на своите компетенции HELCOM хармонизира програмите за мониторинг в региона, давайки възможност на държавите, подписали конвенцията, да следят какво се случва с морето като цяло. В резултат на получените данни бяха предприети стъпки за намаляване на постъпването на хранителни вещества и опасни вещества, както и намаляване на някои негативни влияния, свързани с транспорта. В рамките на HELCOM също така специалистите имат възможност да си сътрудничат в области като планиране и бърза реакция при бедствия.

Създаването на мрежа на защитените зони в Балтийско море изигра ключова роля за подобряване на статуса на видове като белоопашатия орел, корморана, балтийската дива съомга и тюлените, в северните части на морето.

Скрининговият проект на HELCOM за поява на опасни материали, попадащи в морето, бе стартиран през 2008 г. Финансиран от Северния съвет на министрите, той анализира проби от риба и морската вода в допълнение към работата на СОНИВА, който извършва скрининг на химични вещества, започващи да се инфилтрират в околната среда, при източника на отпадни води.

Планът за действие на HELCOM, който вече бе одобрен от всички държави, бе внедрен в Стратегията за Балтийско море, за да допълни нейните цели за опазване на околната среда.



В тази рубрика „Панорама“ отговаря на вашите въпроси по практически проблеми, свързани с проектите, както и на всякакви други въпроси, които ви интересуват. Пишете ни на адрес: [regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu)

## Стратегията за Балтийско море извлече значителна полза от широките публични консултации. Ето какво казват някои от вас:

„В допълнение към традиционната инфраструктура, изграждането на ИКТ инфраструктура в региона е жизненоважно. Необходими са координирани мерки, за да се разработят общи стандарти, например електронна идентификация. Предполагаме, че развитието на трансграничните е-услуги ще доведе до излагане на сектора на услугите на конкуренция между държавите-членки и в същото време ще се превърне в основна движеща сила за икономическа и социална интеграция на региона на Балтийско море“.

### Асоциация на естонските градове

„Местните и регионалните проекти трябва да се насърчават. Поне в началото ролята на Европейската комисия трябва да бъде централна, за да може стратегията да бъде стартирана и да се гарантира нейното финансиране и прилагане“.

### Финландска асоциация на местните и регионални власти

„Ние също така приветстваме факта, че Стратегията за Балтийско море е планирана като стратегия, ориентирана към действие, с точно определени действия, очаквани резултати, определяне на участниците, отговорни за прилагането ѝ и график за прилагане. Това отразява конкретен процес, ориентиран към резултатите. Комитетът на Орезунд представлява местните и регионалните власти и в неговите компетенции е да добавя конкретни инициативи за прилагане на стратегията“.

### Комитет Орезунд, Дания

„Мрежата NSPA (Северни рядко населени райони) приветства Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море и би искала да подчертае ролята на северните райони в рамките на по-широкия контекст на региона на Балтийско море. Често смятани за отдалечени райони с ниска гъстота на населението, тези райони всъщност са важни доставчици на минерали и природни ресурси; те са региони с голям иновационен капацитет и база от знания и допринасят за икономическия растеж в региона на Балтийско море. Те играят ролята на важна допирна точка между ЕС и Русия и предлагат непосредствен опит и решения за основните предизвикателства, които стоят пред региона на Балтийско море и Европа като цяло, като например демографските предизвикателства, изменението на климата и глобализацията.

Едно балансирано развитие на региона на Балтийско море не може да бъде фокусирано единствено върху основния басейн на морето. Във връзка с това, мрежата NSPA подчертава важното място на най-северните райони от региона на Балтийско море в стратегията и необходимостта да се признае добавената стойност и многобройните възможности, които тези северни

райони на ЕС могат да предложат на региона на Балтийско море и Европа като цяло. Един добре балансиран регион на Балтийско море се нуждае от силен Север“.

### Северни рядко населени райони

**Тази група демонстрира тясно сътрудничество между четирите най-отдалечени северни области на Швеция (Норботен, Вестерботен, Йемтланд, Вестернорланд), седемте най-отдалечени северни и източни райони на Финландия (Лапландия, Район Оулу, Централна Остроботния, Кайнуу, Северна Карелия, Северен Саво и Южен Саво) и Северна Норвегия (Финмарк, Тромс и Нордланд)**

Фондация „Балтийско море 2020“ смята, че Стратегията за региона на Балтийско море (наричана за краткост „стратегията“) предоставя уникална възможност за значително засилване на инициативите по Плана за действие за Балтийско море (BSAP) на HELCOM. Поради тази причина, ние подчертаваме, че внедряването на BSAP в Стратегията за региона на Балтийско море е от изключително значение. Нашият основен аргумент е, че стратегията е инициатива на ЕС, която се надяваме да може да засили механизмите на прилагане и да подобри управлението. Инициативата и действията ще имат силна политическа подкрепа, когато бъдат приети от Съвета.

Засиленото прилагане на мерките може успешно да намали вредите, особено онези, причинени от еутрофикацията и свръхулова, но също така и от опасните вещества и инвазивните видове. От основно значение е, че стратегията не само ясно определя действията, но тя също така посочва отговорните власти и институции, които ще имат задължението да наблюдават и осигуряват прилагането ѝ. Единствено тогава можем да се стремим да постигнем една от основните цели на BSAP — „Балтийско море, което не е засегнато от еутрофикацията“.

**„Балтийско море 2020“ — фондация, която има за цел да стимулира конкретни и активни мерки, които подобряват средата на Балтийско море**

# СЪВМЕСТНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА РЕГИОНА НА БАЛТИЙСКО МОРЕ

Подкрепата за разработването на стратегията се получава от различни среди с многобройни организации, като например НПО, представителите на бизнеса и групите на служителите, както и публичните власти, които имат активен интерес в региона. Стратегията за региона на Балтийско море се възприема като иновационен подход към район, в който има както проблеми, така и потенциал. Тя има потенциала да включи както разбиране за начина, по който всеки приоритет трябва да бъде разглеждан от гледна точка на това как той е обвързан с останалите, така и фактът, че това е най-доброто нещо, направено на регионално равнище.

В Генерална дирекция „Морско дело и рибарство“ се поставя акцент върху развитието на устойчивите морски дейности в, и извън териториалните води на ЕС. Интегрираната морска политика, въведена през 2007 г., много добре се съгласува със Стратегията за региона на Балтийско море, тъй като и двете признават важноста на конкретното място при предлагане на политиките, както и пряката зависимост между отделните фактори.

Разбирането, че области като туризъм или офшорно производство на електроенергия не могат да се разглеждат като отделни елементи, е особено важно за региона на Балтийско море, в който са съсредоточени морски дейности: фактът, че регионът на Балтийско море е оживен международен морски търговски път, че има уязвима екосистема, че е богат на енергийни ресурси и е засегнат от въздействието на замърсителите, са само част от тясно преплетените елементи.

Тъй като много от проблемите на морското дело са очертани в стратегията за региона, ГД „Морско дело и рибарство“ подкрепя изцяло идеята за широкоаспектна стратегия и предложи да се постави специален акцент върху пет основни области.

## Наблюдение на морското пространство

Петнадесет процента от корабните товари в световен мащаб се транспортират по Балтийско море, това количество ще се удвои към 2015 г. Превозът включва опасни материали, като например нефт, затова безопасността трябва да бъде поставена

на преден план в дневния ред. Наблюдението на морското пространство е също така важно за рибарството, граничния и митнически контрол, както и за предотвратяване на престъпността. Дирекцията е готова да финансира пилотен проект за предоставяне на подкрепа за трансгранично сътрудничество и обмен на информация между системите за морско наблюдение. Тя също така планира да разгледа официална оценка за безопасност на региона на Балтийско море, за да добие ясна представа за степента на проблема.

## Морско пространствено планиране

Толкова много изисквания за толкова малка площ: изглежда, че всички имат претенции по отношение на морето. Ако екологичните императиви следва да се спазват и видовете и животоподдържащите екологични процеси и услуги следва да бъдат защитени, докато икономиката расте, тогава хората трябва да знаят кои области да защитават, кои да отделят за вятърни турбини, кои за морски търговски пътища и т.н. Всичко това изисква разглеждане на пространственото планиране от „птичи“ поглед — съставяне на карта за това кое къде ще се случва.

## Чист морски превоз

Въпреки че морският транспорт съставлява над 90 % от европейската търговия и е сравнително чист начин за пренасяне на стоки от точка А до точка Б, ако вземем предвид емисиите спрямо тоновете товар, ако разгледаме цялостното екологично въздействие на отпадните води, промишлените почистващи препарати и въздействието върху качеството на въздуха, ще достигнем до извода, че морският транспорт има нужда от подобрения.

Следователно, въпросът за чистия морски превоз се приветства като предпоставка за редица мерки, включително използването на наземно електроснабдяване във всички балтийски пристанища.

## Устойчив риболов

Няма съмнение, че запасите все още представляват проблем, въпреки че някои от тях се възстановяват. Има нужда от засилено сътрудничество между балтийските държави, за да се отстранят слабите места на общата политика за рибарството в сегашния ѝ вид, както и да се очертае пътят напред след реформиране на политиката.

## Морски промишлени клъстери

Европейската морска промишленост се развива добре и има потенциал за отбелязване на ръст в сектора. Чрез групиране и работа в мрежи промишлените клъстери могат да постигнат много повече. Това е от особено значение за региона на Балтийско море, където пазарите са малки и има смесване на





различни дейности. Укрепването на тези клъстери ще бъде от полза за икономиката в региона и ще окаже положително непряко въздействие върху ЕС като цяло.

**Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК)** представлява групи по интереси, като например НПО, работодателски организации и групи, които представляват работниците, давайки им възможност да се обръщат към по-големите институции на ЕС. Техният основен фокус за региона, със съзнанието, че околната среда е висок приоритет, е бъдещият просперитет на региона на Балтийско море.

Препятствията, които спират развитието на региона, трябва да бъдат премахнати — деветте държави, граничещи с Балтийско море, използват осем различни валути; бюрократичните пречки, например изискванията за разрешителни, възпрепятстват свободното движение на работници и предоставянето на услуги; университетите и научноизследователските организации от целия регион биха могли да извлекат ползи от осъществяване на по-тясно сътрудничество.

Директивата за услугите, която цели създаването на еднородна конкурентна среда за фирмите, осъществяващи дейност извън граница, трябва да бъде приложена в целия ЕС до края на 2009 г. и ЕИСК е със съзнанието, че нейното прилагане е от изключителна важност за просперитета на региона. Комитетът приветства подкрепата на стратегията за намаляване на бюрокрацията и акцента, който тя поставя върху изграждането на по-добри връзки между научноизследователските организации. Но има и известно безпокойство в ЕИСК относно това, че стратегията идва без допълнително финансиране. Средствата за регионално развитие по линия на ЕС, отделени за балтийските приоритети, са големи, но националните правителства трябва да участват с пропорционално финансиране. Комитетът има опасения, че държавите, които най-много се нуждаят от инвестиции по линия на ЕС няма да могат да дадат своя принос.

Една от най-големите заплахи за Балтийско море е еутрофикацията — натрупване на нутриенти от селското стопанство и непречистени отпадни води, които се вливат във водата и предизвикват цъфтеж на водорасли, които от своя страна предизвикват недостиг на кислород и убиват видовете в зоната. **Световният фонд за дивата природа (WWF)** вярва, че единственият път за управлението на морето и използването му от човека напред, е прилагането на интегриран подход. Проблемът с еутрофикацията присъства в дневния ред на министрите по околната среда. Но той се корени най-вече в селското стопанство — това е просто един пример как министрите и администрацията на различните правителствени нива трябва да работят заедно.

WWF приветства акцента, който Стратегията за Балтийско море и Интегрираната морска политика поставят върху сътрудничеството между секторите. От подводните кабели до туризма, WWF определя широк кръг от различни сектори, които искат да използват морето. Всички те се контролират на различни нива — национално, регионално, европейско или глобално. Някоя организация няма капацитета да управлява

цялостната картина и натискът върху морето е все по-голям. Така че разбирането на стратегията, че Балтийско море е регионален въпрос и че всеки приоритет е взаимосвързан с останалите, се подкрепя от WWF.

Но групата предупреждава: при управлението на морето е жизненоважно да се приеме, че хората не могат да изискват повече от морето, отколкото то може да осигури по устойчив начин. Преди екологичното въздействие на всеки сектор бе разглеждано отделно. WWF изтъква, че този подход няма цялостен поглед — че всички дейности и въздействия трябва да се измерват като цяло и действията трябва да се предприемат с разбирането, че всеки сектор трябва да се интегрира в общата картина. Това води до действието, което групата смята за ключово — морско пространствено планиране, което ще спомогне да се определи колко са и колко трябва да бъдат онези, които използват морето едновременно на базата на капацитета и границите на екосистемата.





## Препратки към сайтове на Европейската комисия:

Стратегия на ЕС за региона на Балтийско море  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/cooperation/baltic/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm)

Политиката на „Северното измерение“  
[http://ec.europa.eu/external\\_relations/north\\_dim/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/external_relations/north_dim/index_en.htm)

Европейски инструмент за съседство и партньорство (ENPI) за трансгранично сътрудничество с Русия  
[http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/index_en.htm)

Генерална дирекция „Морско дело и рибарство“  
[http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index\\_bg.htm](http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_bg.htm)

## Препратки към проекти/ организации, упоменати в този брой:

HELCOM  
<http://www.helcom.fi/>

JOSEFIN  
<http://www.josefin-org.eu/>

COHIBA  
[http://meeting.helcom.fi/c/document\\_library/get\\_file?folderId=89317&name=DLFE-33722.pdf](http://meeting.helcom.fi/c/document_library/get_file?folderId=89317&name=DLFE-33722.pdf)

[http://www.helcom.fi/projects/on\\_going/en\\_GB/cohiba/](http://www.helcom.fi/projects/on_going/en_GB/cohiba/)

Европейски икономически и социален комитет  
<http://eesc.europa.eu/>

Световен фонд за дивата природа (WWF)  
<http://www.wwf.org/>

Musikpark Манхайм  
<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

Център за нано-здраве в Университета в Суонзи  
<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

„Territorial Cohesion under the Looking Glass“, автор: Проф. Андреас Фалуди (Европейска комисия — Регионална политика — Inforegio)  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf)

## Други полезни връзки:

Участници в региона на Балтийско море  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/cooperation/baltic/pdf/websites.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/pdf/websites.pdf)

Портал за Балтийско море  
<http://www.balticsea.net/>

Атлас на околната среда в региона на Балтийско море (интерактивен)  
<http://maps.grida.no/baltic/>

Съвет на балтийските държави  
<http://www.cbss.st/>

## Препратка към основни уебсайтове за следващия брой:

Изменение на климата  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/themes/environment/index\\_bg.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/environment/index_bg.htm)



# ТЕРИТОРИАЛНОТО СБЛИЖАВАНЕ — ОТКЪДЕ ПРОИЗЛИЗА КОНЦЕПЦИЯТА

**„Панорама“ разглежда интересни теми относно регионалната политика. В този брой ние разглеждаме статия относно историята на териториалното сближаване, издадена наскоро, с автор Андреас Фалуди, професор по системи на пространствената политика в Европа в Технологичния университет в Делфт.**

## Териториалното сближаване — цел, която си заслужава

Дори преди войната специалистите по планиране в северозападна Европа са били вдъхновени от градските паркови системи в САЩ, градовете-градини и стремежа за изграждане на зелен пояс във Великобритания. След разрушенията от войната изграждането на политиките според нуждите на конкретния регион се превръща в обща тенденция. Създавайки нови модели за растеж на градските райони, специалистите по планиране се стремят да бъдат в крак с новите тенденции.

От самото начало две концепции са поставени в центъра на Европейското пространствено планиране/Политиката на териториално сближаване: балансирано развитие и добро териториално управление — сближаване и съгласуваност. Това се основа на идеята за въздействието, което вдигането на митническите бариери би оказало върху икономическата география.

В Договора от Рим държавите-членки на тогавашната Европейска икономическа общност (ЕИО) просто декларираха силната си загриженост „да заздравят единството на своите икономики и да осигурят хармоничното им развитие чрез намаляване на различията, съществуващи между различните региони и изостаналостта на по-слабо облагодетелстваните региони“. Веднага щом Великобритания, Дания и Ирландия се присъединяват към ЕИО, фокусът се измества. Великобритания

### Възможни дефиниции на териториалното сближаване

Териториалното сближаване се отнася за ситуация, чрез която политиките за намаляване на различията, увеличаване на конкурентоспособността и насърчаване на устойчивостта, придобиват добавена стойност, като формират всеобхватни пакети, отчитайки къде могат да окажат влияние, както и специфичните възможности и пречки, свързани с това днес и за в бъдеще.

Политиката на териториално сближаване се базира на мерки, които насърчават доброто териториално управление с цел постигане на съгласуваност, както бе посочено по-горе. Европейската политика за териториално сближаване, в частност, се базира на подобни мерки, предприети от европейските институции.

не може да се възползва от Общата селскостопанска политика в съответствие със своя принос, но тя има промишлени зони в състояние на упадък и вследствие на това се въвежда минималистична регионална политика, която субсидира националните бюджети.

## Надграждане върху първоначалния интерес

През 1949 г. е създаден Съветът на Европа. Подчертавайки прекомерната концентрация на населението и регионалните неравенства, той приема резолюция, в която се посочва, че „хармоничното географско развитие“ е задача на европейските институции и през 1968 г. една работна група публикува статия, озаглавена „Регионалното планиране — европейски проблем“.

Със създаването на рамка от цели и теми, Общността вече разполага с реална програма за пространствено планиране/териториално сближаване, която след това поражда въпроса „Как това се съгласува с другите политики на Общността?“ Въпрос, който поражда дискусии и до днес.

## Ролята на териториалното сближаване в ЕС

В рамките на Европейския съюз, днес, Европейският парламент, Комитетът на регионите и Европейският икономически и социален комитет подпомагат териториалното сближаване. Те постоянно подчертават загрижеността си относно наличието на балансирано и устойчиво развитие и нуждата да се зачита регионалното и местното многообразие и достъп до услуги от общ икономически интерес. Тъй като подобряването на управлението чрез сътрудничество може да направи политиките по-ефективни, те поставят въпроса териториалното сближаване да се превърне в цел на всички политики на ЕС. За Европейския парламент това е основен стълб на кохезионната политика.

„Territorial Cohesion under the Looking Glass“, автор: Проф. Андреас Фалуди

Европейска комисия — Регионална политика — Inforegio

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf)



### Нов комисар по регионалната политика

След напускането на г-жа Данута Хюбнер, която бе избрана за евродепутат, г-н Павел Самецки бе назначен за европейски комисар по регионалната политика. Назначаването на г-н Самецки, настоящ член на Управителния съвет на Националната банка на Полша, ще бъде разгледано по-подробно в следващия брой на „Панорама“.

Във всеки свой брой „Панорама“ разкрива как протичат два проекта според гледната точка на хората, които ги ръководят. Ние показваме върховете и спадовете в управлението на проекти, финансирани по линия на ЕФРР: чрез идентифициране на проблемите и споделяне на решенията.

## ПРОЕКТ 1

### MUSIKPARK МАНХАЙМ ОТВЪТРЕ

Musikpark, Манхайм — проект, който дава начален тласък на новооткрити МСП от музикалния бранш в първите стъпки от развитието им. Разположен на площ от 4 300 квадратни метра, Musikpark (Парк на музиката) включва зала за хореография и представления, работилница, различни звукозаписни студиа, телевизионно студио и стилна зала за срещи и преговори по всички важни въпроси, на първо място комисионната.

#### Факти и цифри

В Musikpark ще бъдат инвестирани над 5 милиона евро по Цел II. Финансовото подпомагане стартира през 2004 г. и ще продължи 15 години.

### Справяне с икономическата криза

Във време, когато икономиките са силно засегнати от икономическата криза, Musikpark не само се държи на повърхността, а постига много по-добри резултати от когато и да било. За първи път в историята си се налага паркът да изготви списък на чакащите МСП, които желаят да наемат площи под покрива му. „Изненадани сме много приятно“, казва управляващият директор на парка Кристиан Зомер, с който „Панорама“ поддържа постоянен контакт. „Много по-голям е броят на хората, които искат да дойдат при нас, в сравнение с тези, които желаят да си тръгнат и това е много окуражаващо“, обяснява той.

### Парник за новосъздадени МСП

Тъй като паркът предлага на МСП достъп до услуги и ги групира с цел по-успешен маркетинг, фактът, че хората се редят на опашка, за да станат част от неговия успех, не е изненадващ.

По-рано тази година на две МСП бе предложен нов „стартов пакет“, който им дава възможност за достъп до телефонни линии, създаване на интернет връзки и наемане на офиси на преференциални цени, както и безплатен маркетинг и финансови консултации. Те постигат все по-големи успехи. Сега един човек прави турне с групата, на която е мениджър, и резултатите им наистина са добри. Друга млада жена създаде интернет страница за творчески услуги и постепенно бизнесът и започва да се развива. „В началото тя имаше проблем с интернет доставчика си, но ние ѝ намерихме нов и нещата вече вървят гладко“, обяснява Зомер.

Годината върви добре за тези, които са наели площ в Musikpark. Зомер и неговият екип също са успели да намерят бизнес ангел, който да осигури инвестиционен капитал — критичен момент за едно новосъздадено МСП. „20 000 евро може да не изглеждат голяма сума, но за новосъздадена компания това са много пари“, казва Зомер. И все пак създаването на взаимноизгодни

контакти е основната цел на парка и новосъздадената компания не само се задържа в бизнеса, но и има предимството да използва напътствията на по-опитните.

Сътрудничеството между PopAkademie (Поп академия), Baden-Württemberg и Musikpark също е успешно. Пет от завършилите курса на PopAkademie откриха свой собствен магазин в Musikpark, а други четирима дойдоха от музикалната консерватория в Манхайм.

### Извличане на максимална полза от предлаганите услуги

Въпреки че проектът по същество се развива много добре, все пак съществуват някои проблеми. Един интригуващ и до известна степен разочароващ фактор е субективната оценка на потребителя относно това, което паркът предлага. Въпреки богатия опит на Зомер като музикант и мениджър на артисти, той все пак е разочарован от мнението, че паркът не прави достатъчно.

„Дадена малка фирма може да се оплаче, че не им е предоставена достатъчна помощ при намиране на инвеститор например“, обяснява Зомер. „И все пак, аз мога да извадя досието им и да им покажа датата, на която им е била предоставена консултация по въпроса“. Случва се така, че това, което се предлага, не се използва от МСП на 100 % и те добиват усещането, че нещо липсва.

PopAkademie (Поп академията) Baden-Württemberg в Манхайм дава на студентите възможност да получат бакалавърска степен по поп музика. Възможни са два курса на обучение — „консерваторен“ подход за инструментите, които не се изучават в по-традиционните музикални училища или курс по мениджмънт. Преминавайки от курса към Musikpark, младите завършили попадат в благоприятна среда, в която да стартират. „Панорама“ ще проучи по-задълбочено PopAkademie в следващия си брой.

„Явлението е наистина интересно“, обяснява Зомер, който е разговарял с двама професори по икономическа психология — и двамата заинтригувани достатъчно, за да проявят желание да проучат този вид неудовлетвореност.

### Да надрастеш Musikpark

Поддържането на удовлетвореността на клиентите може би е трудна задача, но Зомер среща и друг проблем, който е важен, но по-положителен. „Някои компании израстват прекалено много. Те имат нужда от повече пространство“.

Въпреки че има неизползвана земя около Musikpark, тя е собственост на общината, която няма интерес да строи в момента. „Основна цел за втората половина на тази година е да намерим необходимата политическа воля, за да построим и създадем място, което да се използва от онези, които са ни надраснали“, казва Зомер.

Като обединява усилията на академичния свят, частния сектор и Националната здравна служба, ЦНЗ работи върху прилагането на нанотехнологията за откриване на заболявания и назначаване на подходящо лечение.

#### Факти и цифри

Малко над 21 милиона евро ще бъдат инвестирани в Центъра за нано-здраве по цел „Сближаване“. Финансовото подпомагане стартира през 2009 г. и ще продължи 5 години.

## ЦНЗ — подпомагане на заетостта на местно ниво

Голяма крачка напред бе отбелязана на 9 юни, когато проектът достигна до местните МСП на своето официално откриване. „Ние имаме за цел да заинтригуваме МСП относно т.нар. „spin-out“ компании“, обяснява Д-р Тим Клейпол, член на Изпълнителния комитет на ЦНЗ, с когото „Панорама“ поддържа постоянен контакт.

Тридесет компании присъстваха на откриването и чува речта на изтъкнатия лектор, професор Мауро Ферари, международно признат за своя експертен опит в областта на разработката, усъвършенстването и прилагането на биомедицински нанотехнологии.

ЦНЗ не само ще бъде свидетел на важни открития в медицината и науката, но и ще даде така необходимия тласък на местната икономика. Очаква се центърът да допринесе за създаването на 450 нови работни места в района на Суонзи Бей през следващите пет години. Базиран в Университета в Суонзи, той ще бъде модерно съоръжение, обединяващо усилията на клинични работници, учени, инженери и представители на промишлеността.

Центърът за нано-здраве планира да подпомогне около 400 компании — над 300 от тях ще бъдат малки и средни предприятия от Уелс, което е голяма подкрепа за региона.

## ЦНЗ поставя Суонзи в центъра на нано-революцията

Работата на центъра бе приветствана от Ферари, който впечатли публиката по време на представянето със своя собствен търговски опит в областта на нанотехнологиите и нано-здравето.

В забележителната си реч той подкани промишлеността да „мисли извън установените рамки“ и да следи приложенията в технологиите, като например предстоящата двугодишна мисия до Марс, организирана от НАСА. Космонавтите ще трябва да разчитат на приложенията за нано-здраве за ранно откриване и интервенция и персонализирана медицина.

„Нанотехнологиите съвсем скоро преминаха от областта на научната фантастика към науката. И въпреки това инструментите, с които вече разполагаме и които можем да усъвършенстваме още повече, ще променят медицината в положителна насока“, обясни Ферари.

## Пациенти и патенти

Като човек, притежаващ повече от 30 американски и международни патента, Ферари беше добър избор за водеща фигура на официалното откриване, тъй като една от основните цели на Центъра, освен жаждата за наука, е използването на резултатите от иновативната научноизследователска работа за бизнес развитие.

Ферари е създал няколко компании и е научен създател на NanoMedical Systems (NMS) в Остин, Тексас, както и на Leonardo Biosystems. Този свой опит той предаде на публиката, за да ги стимулира за създаване на нови продукти.

Той завърши речта си, като напомни на публиката, че нанотехнологиите сами по себе си не са достатъчни, а е необходим „набор от инструменти, които трябва да се интегрират с много други дисциплини и трябва да се разработват в сътрудничество както с промишлеността, така и с пациентите“.

## Други основни моменти

Въпреки че е доволен от откриването, Клейпол обяснява, че проектът удря на камък, когато стане въпрос за държавна помощ. „Борим се с финансови проблеми“, обяснява той. Проблеми, свързани с финансирането, спъват усилията на Центъра да се сдобие с оборудването, от което се нуждае.

Да се надяваме, че недоразуменията ще бъдат изгладени навреме за планираното приемане на нов персонал тази есен.





# КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА РАБОТА В МРЕЖИ ВЪВ ВИСБИ, ШВЕЦИЯ, 11—12 ЮНИ 2009 Г.

## Новото лице на европейското сътрудничество

ЕС има нова роля, която трябва да изпълни в региона на Балтийско море, тъй като ръководи проекти за сътрудничество, в които участват различни държави. Конференцията за работа в мрежи, проведена в периода 11—12 юни във Висби, на шведския остров Готланд, събра всички основни участници — от екологични организации до финансови институции. Тя даде възможност да се разгледат детайлно първите проекти в рамките на Стратегията за Балтийско море, да се проведат срещи между участниците и да се разбере концепцията на амбициозните цели, зададени за региона.

В този регион ЕС ръководи стратегия, която разчита повече на хората и идеите, отколкото на бюджетите. Европейските власти играят стратегическа роля, като разглеждат региона по-машабно и координират работата на ръководителите на проекти от различни области и държави. Това е първата по рода си макрорегионална стратегия, в рамките на която инициативите, финансирани от структурните и кохезионни фондове, са обединени, за да се постигнат по-добри резултати в държавите-членки и извън тях.

## Преминавайки от доброто към изключителното

Регионът се слави с богати природни ресурси, разнообразни бизнес възможности и хора, които са отворени за нови идеи. Много от държавите, разположени около Балтийско море, споделят редица общи теми в течение на историята и могат да очакват и силно общо бъдеще. Същевременно националните граници и предизвикателствата на околната среда създават много проблеми от практическа гледна точка и въпросът е какво превръща стратегията на ЕС в най-добрия вариант за действие?

Проектите са групирани заедно в рамките на четири големи цели — подобряване на околната среда, насърчаване на просперитета, увеличаване на достъпа и разработване на по-високи стандарти за безопасност и сигурност. Около 80 водещи проекта вече се прилагат — с подробни бизнес планове и тясна подкрепа от управляващите органи, които са експерти в съответните области. Конференцията във Висби даде възможност тези проекти да бъдат представени и да се видят лицата, стоящи зад имената. Дори на този ранен етап можеше ясно да се види как стратегията насърчава ново ниво на откритост между различните държави и партньорски отношения за постигане на големи ползи за региона.

## Представителите на ЕС на конференцията превръщат политиките в дела

Изтъкнати представители на Генерална дирекция „Регионална политика“, които произнесоха речи на конференцията, показаха

как експертните знания и доброто управление на ЕС могат да обединят бизнес общността от целия регион и да постигнат просперитет чрез сътрудничество. Дърк Анер, *Генерален директор на ГД „Регионална политика“*, припомни на делегатите, че стратегията ще добави ново измерение към Кохезионната политика на ЕС, създавайки мощна синергия между съществуващите проекти, финансирани от структурните и кохезионни фондове. Работейки по своите собствени бизнес проекти, те могат да бъдат уверени, че са част от много по-голяма картина, където съществуващите финанси се използват за още по-големи резултати и допринасят за нови ползи за местните хора.

Роландас Кришчиунас, заместник-министър на финансите на Литва, демонстрира как организациите, които играят ролята на управляващи органи, имат солиден опит при даването на насоки и консултирането за ефективно планиране, финансиране и управление на проекти. Те вземат необходимите мерки, за да гарантират, че дискусиите текат в правилната посока и помагат на партньорите по проектите да изградят добри мрежи и да се сработят добре. Техният опит гарантира използването на най-добрия подход за финансиране на нови инициативи, но те също така дават и консултации за ефективни бизнес процедури и следят законодателните развития.

Други представители на Комисията изтъкнаха в речите си възможностите, които са вече в ход. Те варират от наблюдение на морското пространство до разработване на по-ефективни горива. На конференцията бяха представени различни проекти, като част от присъстващите бяха представители по някои от проектите. Участниците имаха възможност да създадат собствени контакти, което по принцип е една от най-продуктивните страни на всяка една конференция. Бяха направени и някои изводи, свързани с това как участието на ЕС в регионалните програми дава възможност на различни националности да работят заедно и да придвижват проектите си до нови нива.

## Работни семинари, демонстриращи последните тенденции в областта на сътрудничеството

След обсъждане на основните принципи на стратегията делегатите насочиха вниманието си към фактите относно постигнатия напредък до момента. През втория ден на конференцията ръководителите на проекти поставиха в светлината на прожекторите четири работни семинара. Те



обясниха как екипите им са създали нови предимства. В Полша например, Технологичният университет предоставя нови експертни знания за строителните проекти и регионалното планиране, с помощта на експерти от Германия. В Литва инвестициите в пътната мрежа се управляват от Министерството на финансите на Латвия. В Литва се използва шведска еко-технология за подобряване на управлението на отпадъците, докато разработките на енергийно ефективни горива в Швеция са ползотворни благодарение на сътрудничеството с Финландия.

## ЕС — ментор, а не господар

Кръгът от международни партньори и експертните области, обединени от общата страст за региона, засилват посланието, че това е стратегия, а не програма. Европейските власти не контролират пряко бюджета или законодателството. Те по-скоро играят ролята на катализатор за изграждането на нови съдружия, дори между на пръв поглед несъвместими партньори. Фирми, университети, организации и обществени органи вече прилагат своите специализирани умения, а ЕС може да играе ролята на ментор, постигайки по-голяма добавена стойност за всяко евро от вложените обществени средства.

### Сътрудничество на подрегионално равнище на балтийските държави (BSSSC) — 17-та годишна конференция

BSSSC е политическа мрежа, която обединява регионалните власти на 10-те крайбрежни балтийски държави, в момент, в който районите от областта могат да окажат реално влияние върху политиките, които се изготвят на национално и европейско равнище. От основно значение е подкрепата на за Лисабонската програма за растеж и работни места, осъществена чрез тясно сътрудничество с други панбалтийски организации, като например Съюза на балтийските градове, Балтийския форум за развитие и Асоциацията на търговските камари на балтийските държави.

17-та годишна конференция на мрежата ще се проведе в района на Зеландия, Дания в периода 13—15 октомври. Тя ще акцентира върху два въпроса от голямо значение, стоящи пред балтийските държави днес: Стратегията на ЕС за региона и изменението на климата. Изменението на климата вече оказва влияние и то се усеща в региона на Балтийско море. Районите, членове на BSSSC, ще отговорят на това предизвикателство като преразгледат и стартират инициативи, свързани със системи за възобновяема енергия, енергоефективен обществен транспорт, иновации, свързани с климата и регионално планиране по отношение на климата. Конференцията през 2009 г. ще представи конкретни примери за това как да насочим развитието в посока, благоприятна за климата.

Паралелно с конференцията ще се проведе младежка среща за устойчивите общества, която ще се проведе в Роскилде, Дания. Петдесет младежи ще обсъдят заедно различните аспекти на устойчивостта, а след това ще се присъединят към основната конференция на 14-ти. Планирано е провеждане на дискусия между трима младежи и трима политици.

Този нов подход на сътрудничество между държавите-членки и Русия ще расте по сила и ефективност с всеки нов завършен проект. Висби очерта началото на Стратегията за Балтийско море, показва лицата зад имената и определи обхвата на работата напред.





врати тази година: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/conferences/od2009/themes.cfm?sub=1&nmenu=2000](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/themes.cfm?sub=1&nmenu=2000)

## СЛЕДВАЩ БРОЙ

Следващият брой на „Панорама“ ще бъде посветен на изменението на климата — едно от най-големите предизвикателства, с които се сблъскваме днес. ЕС прие интегрирана политика в областта на енергетиката и изменението на климата през м. декември 2008 г., която включва амбициозни цели за периода до 2020 г. Тя цели да постави Европа на правилния път — към устойчиво бъдеще с нисковъглеродна и енергийно ефективна икономика — чрез намаляване на парниковите газове с 20 %, (30 % ако бъде постигнато международно споразумение) посредством намаляване на енергийната консумация с 20 % чрез по-голяма енергийна ефективност, и покриване на 20 % от нашите енергийни нужди от възобновяеми източници. „Панорама“ ще проучи как Кохезионната политика на ЕС допринася за постигането на тези амбициозни цели. От соларните панели на френския остров Реюнион до плановите на Бургенланд (Австрия) за енергийна независимост — „Панорама“ ще разгледа какви действия предприемат регионите в ЕС, за да намалят изменението на климата.

## ПРЕДИШЕН БРОЙ

Последният брой на „Панорама“ бе посветен на Годишната на творчеството и иновациите 2009. Предизвикателствата през годината включват това как да измерваме творчеството и неговото влияние върху обществото и как да насърчаваме иновациите в най-широк смисъл – излизайки извън рамките на лабораторията и отчитайки как творческото мислене води до иновации. Държавите в целия ЕС предприемат творчески подход, за да популяризират Годишната и нейните цели: часове по иновации за ученици от средните училища в Унгария; популяризиране на историческото наследство и околната среда чрез проекта „Отворени градини“ в Полша; испано-френски семинар за иновациите с подкрепата на структурните фондове – това са само част от проектите. Иновациите ще играят ключова роля в годишната Европейска седмица на регионите и градовете (5 – 9 октомври 2009 г.): „Иновациите в европейските региони и градове“ ще бъде една от четирите основни теми на Дните на отворените



ДАТИ	СЪБИТИЕ	МЯСТО
<b>31 август</b> —1 септември 2009 г.	18-та парламентарна конференция за Балтийско море <a href="http://www.baltasam.org/">http://www.baltasam.org/</a>	Ниборг, Дания
<b>14—15 септември</b> 2009 г.	Европейските градове и глобалните климатични предизвикателства <a href="http://www.se2009.eu/en">http://www.se2009.eu/en</a>	Стокхолм, Швеция
<b>17—18 септември</b> 2009 г.	Министерска среща за Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море, организирана от Шведското председателство на ЕС <a href="http://www.se2009.eu/">http://www.se2009.eu/</a>	Стокхолм, Швеция
<b>24 септември 2009 г.</b>	Териториално сътрудничество и териториално сближаване <a href="http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1">http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1</a>	Брюксел, Белгия
<b>29 септември 2009 г.</b>	Как кохезионната политика подкрепя развитието на селските региони? <a href="http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1">http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1</a>	Брюксел, Белгия
<b>5—6 октомври 2009 г.</b>	11-та среща на върха на Балтийския форум за развитие, организирана съвместно с Шведското председателство на ЕС <a href="http://www.bdforum.org/">http://www.bdforum.org/</a>	Стокхолм, Швеция
<b>5—8 октомври 2009 г.</b>	Дни на отворените врати — Европейска седмица на регионите и градовете: Глобални предизвикателства, европейски отговори <a href="http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/">http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/</a>	Брюксел, Белгия
<b>13—15 октомври</b> 2009 г.	Сътрудничество на подрегionalно равнище на балтийските държави (BSSSC) — годишна конференция <a href="http://www.bsssc.com/">http://www.bsssc.com/</a>	Сийланд, Дания
<b>30 ноември</b> —1 декември 2009 г.	Нови методи за оценка на кохезионната политика: подобряване на методите за оценка <a href="http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/evaluation2009/index_en.htm">http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/evaluation2009/index_en.htm</a>	Варшава, Полша
<b>10—11 декември</b> 2009 г.	Конференция за кохезионната политика и териториалното развитие: Да използваме териториалния потенциал! <a href="http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/12?tab=1">http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/12?tab=1</a>	Кируна, Швеция
<b>3 март 2010 г.</b>	Пета конференция на заинтересованите лица за Плана за действие за балтийско море на Хелзинкската комисия (HELCOM) <a href="http://www.helcom.fi/">http://www.helcom.fi/</a>	Хелзинки, Финландия

Информация относно важни събития от сферата на регионалната политика можете да получите на адрес:  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/conferences/agenda/index\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm)

# ИЗКАЖЕТЕ МНЕНИЕТО СИ

„Панорама“ ви приканва да изпратите своите коментари и въпроси.

Темата на следващия брой ще бъде **изменението на климата**, едно от най-големите предизвикателства, с които се сблъскваме днес. Какви действия предприема ЕС, за да ограничи вредните емисии? Как кохезионната политика допринася за смекчаване на въздействието им? Кажете ни какви програми се прилагат във вашия регион и какъв е техният принос.

„Панорама“ също така ви приканва да зададете въпроси по практически проблеми, свързани с проектите и политиката. Ние ще изберем някои от вашите коментари и въпроси и ще ги изложим пред експерти по темата в новата ни рубрика „Споделете: въпроси и отговори“.

Така че, ако имате нещо за казване, кажете го. Свържете се с нас, за да зададете въпроси или да изразите мнението си на адрес: [regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu)

KN-LR-09-030-BG-C

ISSN 1830-9321

© European Communities, 2009

Възпроизвеждането е позволено, при условие че се цитира източника.

Отпечатано в Белгия

СЛУЖБАТА ЗА ПУБЛИКАЦИИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ  
L-2985 Luxembourg

Европейска комисия, Генерална дирекция „Регионална политика“  
Отдел Б.1 — Комуникация, информация и връзки с трети страни  
Рафаел Гуле  
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brussels  
факс +32 22966003  
Ел. поща: [regio-info@ec.europa.eu](mailto:regio-info@ec.europa.eu)  
Интернет адрес: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/index\\_bg.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/index_bg.htm)



Служба за публикации